

Jesús Galdón

l'art de la continuïtat

L'arquetip de lectura única, la icona sedentària, el missatge de la ridícula superioritat es transforma, a les mans de Galdón, en rica multiplicació i potencial líric il·luminat

per Anna Carreras

El traficant d'idees Vicenç Altaió declara, a guisa d'aforisme i amb tota la raó que hostatgen els savis enamorats de la bellesa, que l'art substitueix la religió. En el cas de l'artista Jesús Galdón (Barcelona, 1967), poeta pintor que posa el món al centre de l'art, la mirada artística no només reemplaça la religió, sinó que la supera i la reconstrueix amb una reverberació inèdita, sense culte ni intolerància ni fanatismes caducs. L'avantguardisme de Galdón, la seva fe en l'art despullat de faramalla, l'objectiu de la no-finalitat unívoca, ens té avesats a unes instal·lacions impecables, metafòriques en tant que poètiques, i formalment interrogadores. El Museu Comarcal de Manresa és el marc (des del passat 18 d'abril fins al 25 de novembre) de l'exposició *Aparèixer/Desaparèixer (Lumen luxit in hoc habitaculo, 1345-2012)* amb una intervenció sublim de Jesús Galdón, intitolada *Anunciació*. Si una llum va brillar en aquesta casa, gràcies a l'art de Galdón, tornarà a brillar amb força renovada.

Galdón és l'artista que dialoga amb el concepte de continuïtat. Des de la idea dels cordons umbilicals (físics però també cronològics) amb què treballà l'any 2000 en una esplèndida exposició a Tarragona, segueix reflexionant ara sobre el trencament d'aquesta màquina

del temps que és l'art, i sobre la manera com, enmig dels conflictes, cadascun de nosaltres espectadors-actors morim amb tot allò (patrimoni, símbols, ànimes) que desapareix.

L'exposició de la capital del Bages consta de dues seccions: a la primera, situada dins l'espai memòries, la instal·lació *Aparèixer/Desaparèixer* medita sobre la memòria, col·lectiva i individual, aquella tradició persistent que sovint habita injustament i silent dins l'espai de l'oblit. Si la matèria s'esgota, la forma guanya en transcendència. En un segon espai, als magatzems de les peces de pedra del fons del museu, hi trobem l'esperada *Anunciació*, una segona intervenció artística en què Galdón juga amb la polisèmia del concepte: proclama publicitària, festa catòlica i discurs persuasiu. L'artista ha construït una estructura de fusta de 505x460x100cm. en tela de pintura blanca, palimpsestada a les restes originals de les arquitectures efímeres d'un arc de triomf construït a Manresa amb motiu de la visita de Francisco Franco l'any 1942. La peça queda coberta amb una garlanda de bombetes de 25 metres, com si fos un prostíbul gegant a peu de carretera esperant la meuca estel·lar.

La tanca publicitària que anuncia un dogma inútil és, alhora, avís i proclama

Jesús
Galdón.
Aparèixer
/ Desapa-
rèixer. Foto:
Jesús Galdón.

de la superioritat de l'art respecte de la religió i la política, fetes, en realitat, prenent com a base noms de molta menys vàlua que la dels treballadors anònims que, com l'artista, no tenen ni signatura ni ganes d'irradiar falsa llum. L'arquetip de lectura única, la icona sedentària, el missatge de la ridícula superioritat es transforma, a les mans de Galdón, en rica multiplicació i potencial líric il·luminat amb mà esquerra. I per negar la història, per reconstruir-la i salvar-nos, primer cal saber-ne i desaprendre la seva desconstrucció. El treball de Galdón capgira el tòpic: el líder no és Franco, sinó la pedra (afortunadament, el primer no forma part de cap univers, no ha assolit ni l'estrat de massa fosca, mentre que la pedra és i serà sempre l'origen). A Manresa, durant la Guerra Civil espanyola, van enderrocar sis esglésies, entre aquestes, l'església del Carme. Des del sostre fins als ciments, l'estructura va ser reconstruïda amb precarietat i escàs sentit del gust estètic. Les restes que van sobreviure es van convertir aviat en l'únic testimoni del patrimoni malmès. Un 90% de l'art barroc català desapareixia gràcies al conflicte generat i perpetrat per uns quants dementes. Del retaule d'aquesta església només en van quedar dempeus cinc pintures i uns quants ornaments. Galdón refà, de manera molt esquemàtica, aquest retaule en la seva mida real, dividint-lo en dues parts enfrontades dins l'espai expositiu. A cada banda, les restes de l'obra original; al centre del pessebre, l'espectador-actor d'aquesta instal·lació que actua com l'escenificació d'aquest gran teatre de la continuïtat. Les seves pintures, detalls de les pintures originals i esqueixades, permeten que la matèria desapareguda brolli novament amb els colors bàsics i aparegui, gràcies a l'art de la permanència, com si mai no hagués estat foragitat amb violència i vilesa inhumana.

Jesús Galdón.
Aparèixer / Desapareixer. Foto: Jesús Galdón.

L'imaginari escultòric desaparegut ha estat substituït per miralls, com a única via per poder mostrar la possibilitat de la imatge reflectida. En la tradició de Duchamp i de Brossa, Galdón situa un mirall d'acer inoxidable (300x125cm.) al replà d'unes antigues escales de l'edifici del museu. El mirall contemporani és negat i té gravades, amb el primitiu sílex, les figures d'aquells anònims que van participar en els enderrocaments abans de ser llançats a un destí aleatori. L'única imatge resultant d'aquest mirall es mostra al fons de tot de l'espai, on apareixen les estampacions d'aquests espills, la seva darrera imatge, la primera. Galdón ha investigat, una vegada

més, la fragilitat de l'art i la capacitat guardadora de l'artista que no només cus els descosits o posa esparadraps a les ferides, sinó que reconstrueix els membres amputats i els reanima, amb un llençatge en moviment perpetu (narració contínua) que desenterra els morts i els fa, abans que res, radicalment lliures.